

Анатолій КУДІН: СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ МОЖУТЬ ЗАБЕЗПЕЧИТИ ЦІЛОДОБОВИЙ ДОСТУП ДО НАВЧАННЯ

Про новітні навчальні технології як невід'ємний елемент сучасного університету, аудиторні та інтернет-лекції, електронний деканат та інші цікавинки, покликані забезпечити якість і зручність отримання знань, розповідає проректор з дистанційної освіти та інноваційних технологій навчання Національного педагогічного університету імені Михайла Драгоманова Анатолій КУДІН.

По-справжньому сучасним і конкурентоздатним університет може вважатися лише тоді, коли забезпечуватиме реалізацію чотирьох складових. Мова йде про якість навчального контенту, необмежений доступ до навчального середовища, високий ступінь впровадження дистанційних технологій навчання в організації навчального процесу і високу підготовленість викладачів та допоміжного персоналу.

ПРЕБУВАНІСТЬ І МУЛЬТИМЕДІЙНІСТЬ

— Оцінюючи якість навчального контенту, чи можемо ми говорити про те, що одним із важливих її показників є доступність не лише у паперовому, а й в електронному вигляді?

— Безсумнівно. Якісний навчальний матеріал — це оцифрований матеріал, який можна вивчати, використовуючи ноутбуки, планшети, смартфони тощо. Адже сучасний молодий студент навряд чи буде у захваті від перспективи постійно проводити півдня у бібліотеці. Замість того, щоб змушувати його не дуже раціонально використовувати час для навчання, ми пропонуємо створити

сайті можна знайти найбільшу серед гуманітарних факультетів кількість е-курсів в оболонці Moodle для студентів саме денної форми навчання. А для чого майбутнім тренерам електронні курси? Справа в тому, що є суттєві об'єктивні обставини, які спонукали деканат факультету зробити електронну підтримку лекційних курсів. Це — часта відсутність частини студентів цього факультету на аудиторних лекціях: вони беруть участь у тривалих тренувальних зборах, у змаганнях. Часом причиною відсутності студентів на заняттях є спортивні травми, наприклад, пов'язані з опорно-руховою системою. Тепер, коли є електронні лекції, студенти денної форми навчання можуть, не відвідуючи аудиторних лекцій з поважних причин, ознайомитися з навчальним матеріалом.

ня і включає використання програмних надбудов (VBA, прокрутка, відео, анімація тощо).

Головним мотиватором відвідування аудиторної лекції повинен стати сам лектор. А точніше — його творча діяльність: треба так організувати навчальний процес навколо електронного курсу, аби студент не міг виконати свій навчальний план без прослуховування курсу аудиторних лекцій. До речі, особи, які за програмами мобільності навчалися в європейських вишах, розповідають, що вільне відвідування там є, але є і тиждневий контроль рівня засвоєного матеріалу, виконаних практичних завдань. А щоб скласти матеріал — треба прослухати лекцію. Таким чином, електронний курс у Moodle не замінить професійного і сучасного лектора.

ЕЛЕКТРОННИЙ ДЕКАНАТ

— А як щодо осучаснення організаційної роботи?

— Це теж дуже важливо. У НПУ, наприклад, ми впроваджуємо новий принцип організації навчального процесу з використанням мобільних засо-

до заробітної плати. Факультет інформатики повністю перейшов на електронні курси за три роки. Факультет фізичного виховання і спорту 75% теоретичних курсів перевів у Moodle за чотири роки. Викладачі факультету іноземної філології за власним бажанням за рік підготували в електронному форматі всі курси магістерської програми з англійської мови, а факультет української філології — для першого курсу спеціальності «Українська мова».

Для викладачів ми проводимо курси підвищення кваліфікації у Центрі цифрових технологій навчання нашого ВНЗ. А щоб курси не перетворилися лише на місце отримання посвідчень про підвищення кваліфікації, сюди направляються саме ті викладачі факультетів, які застосовуватимуть здобуті компетенції в реальному навчальному процесі.

— Але ж цих викладачів повинні готувати ті, хто досконало володіє ІТ-технологіями.

**ВИКОРИСТАННЯ ДИСТАНЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ
У РІЗНИХ ФОРМАХ НАВЧАННЯ, ЗОКРЕМА
І В ДЕННІЙ, Є ВИМОГОЮ ЧАСУ**

замість того, щоб змушувати його не дуже раціонально використовувати час для навчання, ми пропонуємо сучасні рішення для отримання якісної освіти. Так за п'ять років у НПУ було створено більш як п'ять тисяч електронних книг. До речі, за нашою концепцією електронної бібліотеки повинні входити підручники чи посібники, які рекомендує викладач до свого конкретного курсу. У виготовленні таких фондів беруть участь усі кафедри.

Головним показником якості електронного посібника є його затребуваність серед студентів (кількість «скачувань» з інтернету). Другим важливим показником є його мультимедійність, використання багатьох способів представлення навчальної інформації — відео, аудіо, анімації тощо. І тут ми переходимо до вищого рівня представлення навчальних матеріалів — курсів в оболонках Moodle. У них можна реалізувати різноманітні форми представлення матеріалу, зробити його інтерактивним. А також — організувати контроль знань і їх облік. Тобто курс в оболонці Moodle — це сьогоdnішній стандарт представлення навчального матеріалу, який відповідає дидактиці сучасної вищої школи.

— Такий спосіб використовувався переважно для дистанційної форми отримання освіти.

— Вимогою часу є застосування дистанційних технологій у різних формах навчання з урахуванням специфіки спеціальності. Зокрема — й у денній формі. Наведу приклад. У нашому університеті є факультет фізичного виховання і спорту. На його

І В ДЕННІЙ, Є ВИМОГОЮ ЧАСУ

Таким чином, електронний курс у Moodle — це основний навчальний засіб для заочної форми і допоміжний — для денної форми навчання всіх факультетів.

НА ЛЕКЦІЇ — ВІРТУАЛЬНО ЧИ РЕАЛЬНО?

— Виникає провокативне запитання: чи не з'явиться у студентів денної форми навчання, якщо є відповідний електронний курс, спокуса взагалі не відвідувати аудиторні лекції?

— По-перше, студент має право не ходити на аудиторні лекції і за традиційною формою навчання. Він не має права не виконувати навчального плану, тобто не отримувати балів за заліки й екзамени. По-друге, на кожну дисципліну відводиться, крім аудиторних годин, ще й значна кількість часу (до 40 — 60%) на самостійне опрацювання навчального матеріалу. Відповідна велика частина матеріалу може входити до такого електронного курсу. По-третє, це може бути матеріал для поглибленого чи пропедевтичного вивчення дисципліни.

На сайтах європейських ВНЗ часто викладається запис — текст або відео — прочитаної в аудиторії лекції. Така можливість є й у наших викладачів, завдяки використанню технології викладення підкастів (медіа-файлів) у «хмарі». Викладачу пропонується давати опорний конспект лекції, презентацію аудиторної лекції. Ми, до речі, розробили стандарт мультимедійної презентації для аудиторної лекції, який має хороше дизайнерське рішення

бів зв'язку — електронний деканат для денної форми навчання. З 1 вересня запрацюють електронні розклади факультетів для денної форми навчання, їх можна буде завантажити на смартфони. Й усі зміни в розкладі, що вноситиме деканат, студенти і викладачі зможуть бачити оперативно. А для студентів діятимуть додаткові сервіси, які створюватимуть віртуальне навчальне середовище. Наприклад, один із них автоматично нагадуватиме про найближче заняття, попереджатиме про контроль знань тощо.

— Тобто це буде не тільки електронною версією розкладу?

— Ні, це буде інтерактивною системою. Наприклад, натиснувши на назву дисципліни, студент зможе перейти на відповідний курс в оболонці Moodle, в якому може знайти навчальний план, тексти лекцій, відео — й аудіоматеріали, контрольні тести, свої оцінки і навіть сервіси спілкування з викладачем. Так ми забезпечимо всі умови для цілодобового доступу до навчання за допомогою гаджетів, під'єднаних до інтернету, для всіх наших студентів.

— Як університет мотивує викладачів працювати в новому форматі?

— Частину викладачів, які побували за кордоном на стажуванні, й мотивувати не потрібно — вони вже не можуть уявити свою педагогічну діяльність без електронних систем навчання. Представникам кафедр, які створюють е-книги, ми виплачуємо надбавку

технологіями.

— В університеті працюють спеціалізовані лабораторії електронного навчання, створення дистанційних курсів, служби порталу, комп'ютеризації і обслуговування мереж. Спеціалісти цих лабораторій і викладачі кафедри програмної інженерії проводять майстер-класи з оволодіння новими технологіями. І готують спеціаліста так званого «проміжного ланцюга», тобто конкретного фахівця факультету (викладача, аспіранта, методиста) навчають як спеціаліста з окремого програмного продукту. Наприклад, кожен факультет університету зараз має підготовленого таким чином модератора сайту — спеціаліста з програмного забезпечення Joomla. А факультети, які беруть участь у пілотному проєкті зі створення віртуального навчального середовища, вже мають підготовленого адміністратора системи електронних курсів свого факультету — спеціаліста з Moodle.

Чотири роки тому наш університет проліцензував спеціальність «Інженерія програмного забезпечення». Студенти цієї спеціальності беруть активну участь у розробці ПЗ власного виробництва, про яке йшла мова. Частина з них працює у студентському конструкторському бюро, частина — виконує дипломні проєкти на практиках у провідних фірмах ІТ-галузі. Другий рік в університеті діє ІТ-Академія Microsoft, організовано сервісний центр Microsoft із підготовки спеціалістів з ІТ-галузі в освіті.

Спілкувався **Максим КОРОДЕНКО**,
«Освіта України»